

Rapport
Train-de-trainer programma
State Hospital & Brandweer Gobabis, Namibië
Voorjaar 2007

Kijlstra ambulancegroep Fryslân
Bowe Bottinga & Jillard Faber

LEEWARDER COURANT

NEDERLANDS INSTITUUT
FYSIEKE VEILIGHEID *Nibra*

Drägermedical
A Dräger and Siemens Company

STICHTING WERKGROEP ONTWIKKELINGSSAMENWERKING
SMALLINGERLAND

DE FRIESLAND
ZORGVERZEKERAAR
Zorg voor uw gezondheid

Voorwoord.

Voor u ligt het rapport wat is gemaakt naar aanleiding van ons tweede werk bezoek, in maart 2007, aan de zustergemeente van Smallingerland, Gobabis in Namibië. Na terugkomst van ons eerste bezoek aan Gobabis (april 2006) hebben we een rapport opgesteld waarin we een aantal aanbevelingen deden:

1. Samenwerking brandweer en State Hospital
2. Opstarten paramedisch train de trainer programma voor het State Hospital
3. Een (huis)arts bereid zien te vinden voor het verzorgen van de medische lessen ten behoeve van de vrijwillige brandweer.

Critici onder ons hadden weinig vertrouwen in ons project; weggegooid geld, verspilde moeite, is er nog wel wat over van die mooie ambulance, wat wil je hun toch leren?.

Terugkijkend kunnen we deze critici ongelijk geven. De ambulance is al gebruikt tijdens enkele zware ongevallen, hij wordt keurig onderhouden en indien nodig gerepareerd.

En wat dat leren betreft..... We hebben nog nooit zoveel enthousiaste collega's gezien die onder de meest moeilijke omstandigheden met weinig materiaal zeer toegewijde zorg leveren aan hun patiënten en goed gemotiveerd waren voor en tijdens onze lessen.

Veel leesplezier toegewenst,

Bowe Bottinga en Jillard Faber,
ambulanceverpleegkundigen Kijlstra
ambulancegroep Fryslân. (april 2007)

Inhoudsopgave.	Pagina
Hoofdstuk 1. Terugblik	03
Hoofdstuk 2. Voorbereiding bezoek 2007	04
Hoofdstuk 3. De zoektocht naar enthousiaste sponsors	05
Hoofdstuk 4. Voorbereidende activiteiten	07
Hoofdstuk 5. Ontplooiide activiteiten ter plaatse	10
Hoofdstuk 6. De basic provider Course state hospital	14
Hoofdstuk 7. De basic provider Course vrijwillige Brandweer	16
Hoofdstuk 8. Train-de-trainer program	17
Hoofdstuk 9 . Conclusie en aanbevelingen	19
Slotwoord	21
Bijlagen	

Hoofdstuk 1. Terugblik

In het kader van het 75 jarig jubileum van Kijlstra ambulance groep Fryslân (in 2005) heeft de directie besloten om een ambulance te schenken aan de gemeente Smallingerland met als doel deze te gebruiken in haar zustergemeente Gobabis, Namibië.

Om deze ambulance te introduceren bij de lokale gebruikers hebben wij toen besloten om een aanvullend trainingsprogramma te schrijven.

Het programma werd aangeboden aan Dhr. A.

Scheffer, gemeentefunctionaris

van de gemeente Smallingerland en coördinator van de Gobabis projecten. Deze was enthousiast over de plannen dus kon er begonnen worden met de voorbereidingen. Door allebei twee weken vakantie op te nemen, kregen we de kans het project verwezenlijken.

Dankzij een groot aantal sponsors die specifieke ambulancematerialen hebben geschonken, kon de ambulance compleet ingericht verscheept worden. We vertrokken eind maart 2006 naar Namibië.

In Gobabis zijn we twee weken bezig geweest om de spoedeisend medische zorg in kaart te brengen en les te geven aan de verschillende plaatselijke ambulancemedewerkers.

Voor het volledige rapport, dat we hebben opgesteld naar aanleiding van ons eerste bezoek, verwijzen we u graag naar www.kijlstra.nl onder het kopje “nieuws”.

Hoofdstuk 2: Voorbereiding bezoek 2007

Na ons bezoek van vorig jaar, zijn we tot de conclusie gekomen, dat een train-de-trainer programma de oplossing zou zijn voor het kennistekort wat er op dat moment was, bij zowel de ambulancebemanningen van het state Hospital evenals bij de leden van de vrijwillige brandweer. In nauw overleg met de gemeente Smallingerland en de gemeente Gobabis is er destijds voor gekozen dat de geschonken ambulance gestald wordt bij de vrijwillige brandweer en dat tevens enkele vrijwillige brandweerlieden de ambulance bemannen tijdens een uitruk.

Omdat er bij de brandweer vrijwel geen medisch geschoold personeel werkzaam is, kozen wij ervoor om een (huis)arts te zoeken die eens per maand een medische workshop kan en wil geven. Als basis voor deze lessen kan de arts beschikken over het door ons geschreven les programma als mede de Engelstalige PHTLS boeken. Het State Hospital en de brandweer zijn sinds ons vorige bezoek in het bezit van deze boeken.

In het State Hospital zijn goed opgeleide en ervaren verpleegkundigen werkzaam waarbij onze inschatting is dat dit een goede basis zal zijn voor de train-de-trainer cursus.

Wederom moesten er nu weer een aantal zaken geregeld worden om goed beslagen ten ijs te komen:

- Sponsors zoeken voor een financiële bijdrage om alle kosten te dekken
- Engelstalig paramedisch train-de-trainer programma ontwikkelen.
- Certificaten maken voor zowel de basic course alsmede de train-de-trainer cursus
- Betrokken instanties/personen inlichten
- Tijdschema maken.
- Etc.

In de navolgende hoofdstukken kunt u lezen over onze voorbereidingen, de ervaringen van de diverse gegeven workshops, en de aanbevelingen richting de gemeente Gobabis en het State Hospital.

Hoofdstuk 3. De zoektocht naar enthousiaste sponsoren.

Vorig jaar kregen we de beschikking over een goed functionerende ambulance zonder inventaris. Op onze zoektocht naar materiaal werden we verrast door de positieve reacties die we kregen van bedrijven, instanties en personen op onze vraag om een financiële -of materiële bijdrage voor “ons” ambulanceproject te leveren. We konden dan ook binnen een kort tijdsbestek een compleet ingerichte ambulance richting Gobabis verschepen.

Dit maal hebben we wederom een aantal bedrijven/instanties aangeschreven voor een financiële bijdrage om o.a. de vliegtickets, verblijfskosten, drukwerk e.d. te kunnen bekostigen. Een groot verschil met vorig jaar was, dat we deze keer vooral om een financiële bijdrage vroegen omdat (bijna) al het benodigde materiaal in Gobabis al aanwezig is.

Wederom heeft elk bedrijf dat we aanschreven een financiële of materiele bijdrage kunnen of willen leveren aan dit project. Het gaat om de volgende bedrijven/instanties:

- Kijlstra ambulancegroep Fryslân
- Gemeente Smallingerland
- Stichting WOS (werkgroep Ontwikkelingssamenwerking Smallingerland)
- Leeuwarder Courant
- De Friesland Zorgverzekeraar
- Almeva B.V
- RICAS
- Visser Leeuwarden
- NIBRA (landelijk protocol Levensreddend handelen door de brandweer)
- KP Medical (beademingskapjes)
- Dräger Medical (draagbare saturatiemeter)
- Marelko (zwaarbalk ten behoeve van de ambulance)
- Universitair Medisch Centrum Groningen (draagbaar beademingsapparaat)
- Medisch Centrum Leeuwarden. (Reduceerventiel type pin-index)
- Gemeente Gobabis, (“meals and accomandations”)

In bijlage I vindt u een voorbeeldbrief die we gestuurd hebben naar bovenstaande bedrijven.

Via onze weblog (<http://ambulancegobabis.web-log.nl/>) konden alle belangstellenden onze verrichtingen volgen en tevens staan ook hier alle sponsors vermeld.

Hoofdstuk 4. Voorbereidende activiteiten.

“Goed begin is het halve werk”. Met dit standpunt, en onze ervaringen van vorig jaar nog vers in ons geheugen zijn we ruim een half jaar voor vertrek aan de slag gegaan om eenmaal in Gobabis zo efficiënt mogelijk het train-de-trainer- en scholings programma te kunnen uitvoeren.

1. Geven van presentaties.

Naar aanleiding van ons eerste bezoek in 2006 hebben we een film gemaakt en deze twee keer gepresenteerd aan onze collega's en belangstellenden. Deze film is tevens vertoond op de WOS avond (Werkgroep Ontwikkelingssamenwerking Smallerland). Alle genodigden waren zeer enthousiast, over zowel de film als mede het project, en kregen op die manier een goed beeld van al onze verrichtingen.

In september 2006 hebben we een Engelstalige presentatie gehouden voor een delegatie uit Gobabis. Deze delegatie was op uitnodiging van de gemeente Smallerland op werkbezoek in onze gemeente.

Tijdens deze presentatie hebben we o.a. het rapport van 2006 toegelicht en onze aanbevelingen benadrukt. Na afloop hebben we een rondleiding binnen ons bedrijf verzorgd, om hun een indruk te geven over hoe we hierin Nederland te werk gaan.

Een Engelstalige versie van het rapport met hierin de aanbevelingen is verzonden naar de gemeente Gobabis. Met dank aan dhr. W. Visser voor de vertaalwerkzaamheden.

2. Ontwikkeling van het train-de-trainer programma.

Inmiddels was het ons al duidelijk geworden dat er in principe voldoende medische kennis is in Gobabis, maar dat er behoefte is aan:

- (1) specifieke ambulance kennis,
- (2) meer en betere samenwerking tussen de diverse betrokken instanties.

We hebben met nadruk gekozen voor het opzetten van een (paramedisch) train-de-trainer programma omdat dit type scholing het beste aansluit bij de specifieke hulpvraag vanuit Gobabis, en de onderstaande voordelen biedt:

- Doelgericht en intensief trainen is mogelijk voor een select gezelschap
- Bijbrengen van zelfstandigheid in plaats van afhankelijkheid
- Eenvoudig een vervolgprogramma op starten
- Lokale trainers kunnen worden ingezet voor eigen personeel.
- De train-de-trainer methode is binnen de Nederlandse ambulance trainingen een standaard methode om kennis over te brengen aan collega's.

Als basis van de train-de-trainer cursus is de wereldwijd bekende PHTLS doctrine gebruikt (Pre Hospital Trauma Life Support).

In het kort de voordelen van deze patiënten benadering op een rij:

- Internationaal al bekend sinds de jaren zestig van de vorige eeuw.
- Op alle niveaus aan te leren en uit te breiden. Er is een cursus voor de EMT (Emergency Medical Technician = ambulancebegeleider), een advanced cursus voor de paramedic = ambulanceverpleegkundige, en tot slot een cursus voor de spoedartsen, specialisten.
- Alle betrokken disciplines spreken “dezelfde taal” en daardoor verbetert de kwaliteit van de hulpverlening rondom de traumapatiënt.
- Voortdurend medisch wetenschappelijk onderzoek om tot verbeteringen te komen binnen de PHTLS doctrine.
- Bekendheid met deze doctrine omdat het in Nederland een verplicht onderdeel is binnen de ambulanceopleiding.

Ter voorbereiding op de lessen hebben we twee lesprogramma's geschreven.

Het eerste lesprogramma is een ééndaagse basis cursus, bestaande uit een Power Point presentatie, afgewisseld met diverse workshops.

Het lesprogramma en workshops kunt u terugvinden in bijlage 2.

Het tweede lesprogramma is een tweedaagse train-de-trainer programma waarin naast vakinhoudelijke zaken, ook aandacht besteed wordt aan didactische vaardigheden.

Voor beide lesprogramma's zijn hand-outs gedrukt die we voorafgaand aan de lessen hebben uitgedeeld.

3. Maken van certificaten

Op voorhand hebben we certificaten gemaakt voor de basis cursus en het train-de-trainer programma. In bijlage 3 vindt u een voorbeeld van deze certificaten.

4. Betrokken instanties in Gobabis inlichten

Door middel van e-mail, brieven en faxen hebben we ruim van te voren de commandant van de brandweer Gobabis, de artsen van de privé kliniek en de directeur van het State Hospital op de hoogte gebracht van onze komst. Hierin hebben we onze bedoelingen c.q werkwijze en verwachtingen uitgesproken. In bijlage 4 kunt u deze brieven lezen.

Hoofdstuk 5. Ontplooid activiteiten ter plaatse.

Hieronder vindt u een chronologisch overzicht van de (training)activiteiten die we in Gobabis uitgevoerd hebben.

Dag 1, Dinsdag

- Aankomst Gobabis.
- 14.00 uur afspraak bij Dr. Ikandi, directeur State Hospital. Hij was volledig op de hoogte van onze komst, de cursisten hadden een uitnodiging ontvangen en leslokaal etc. was geregeld.
- Bezoek Private Kliniek. Afspraak gemaakt met Dr. Nel over het train –de-trainer programma

*Officiële overhandiging van diverse materialen aan het State Hospital.
Vlnr. Bowe Bottinga & Dr. Ikandi*

Dag 2, Woensdag

- 's Ochtends bezoek gemeentehuis. Gesprekken gevoerd met diverse functionarissen over o.a. doel, planning en uitvoering van de workshops, tevens laptop en beamer geregeld.
- Gesprek met Dr. Nel. (private kliniek). In het gesprek gaf hij aan volledig achter het train-de-trainer concept te staan. Echter door gebrek aan tijd kan hij hier zelf niet in participeren. Hij raad ons aan om zijn collega Dr. Barnard te vragen, die over meer tijd en nog belangrijker over meer pre-hospitale kennis beschikt.
- Gesprek brandweer commandant Hr. Harteveld (stopt per 1 maart 2007, op de gezegende leeftijd van 92 jaar) en hem ingelicht over de laatste stand van zaken.

- Laatste voorbereidingen op de lessen. Checken van de apparatuur en presentaties.

Dag 3 en 4, donderdag en vrijdag.

- Start PHTLS provider course medewerkers ambulance State Hospital. (In hoofdstuk 6 leest u meer over deze lessen.)

Dag 5, zaterdag

- PHTLS provider course brandweer Gobabis (zie hoofdstuk 7 voor meer informatie over deze dag)

Dag 6, Zondag.

- Laatste voorbereiding voor de train-de-trainer cursus.

Dag 7, Maandag.

- Start train-de-trainer cursus (twee daags programma) voor vier geselecteerde verpleegkundigen van het State Hospital. In hoofdstuk 8 leest u meer over deze training.

- 's Avonds training brandweer waarbij de officiële overhandiging plaatsvond van:

- Zwaai balk type Arrowstick, beschikbaar gesteld door Marelko Benelux b.v.. (Vorig jaar was de zwaai balk van de achterkant van de ambulance gestolen. Dit was gebeurd tijdens het transport van Nederland naar Namibië.)

- Overleg met nieuwe commandant brandweer; Hr. Sidonio Alfaiate m.b.t. vervolgtraject paramedisch trainingsprogramma Gobabis
- Door het Medisch Centrum Leeuwarden zijn twee reduceerventielen type pin-index t.b.v. zuurstof flessen, beschikbaar gesteld zodat de ambulance vanaf dit moment uitgerust is met een 2- en een 10 liter zuurstoffles.
- Tevens is het protocollenboekje “Levensreddend handelen door de brandweer (LPLHB)” overhandigd aan de nieuwe brandweercommandant. Dit protocollenboekje dient als hulpmiddel bij de medische lessen. Het is kosteloos beschikbaar gesteld door het Nederlandse Instituut Fysieke Veiligheid *Nibra*.

Dag 8 Dinsdag

- Tweede dag train-de-trainer cursus (zie hoofdstuk 8 voor meer informatie).
- Uitreiking trainerscertificaat.

Dag 9 Woensdag.

- Gesprek Dr. Barnard. Was zeer enthousiast en bereid 1x per maand een klinische les te verzorgen voor de Brandweer. De inhoud en de vorm van deze lessen zal hij bespreken met Dhr. Sidonio Alfaiate.
- Officiële overhandiging van diverse materialen aan het State Hospital
 - Beademing kapjes, beschikbaar gesteld door K.P. Medical b.v.
 - Beademingsautomaat, beschikbaar gesteld door het Universitair Medische Centrum Groningen.
 - Draagbare saturatie meter, beschikbaar gesteld door Dräger Medical.

Hoofdstuk 6. De basic provider Course state hospital.

Deze twee dagen gebruikten we om de basiskennis bij de verpleegkundigen en de chauffeurs te vergroten cq weer op te frissen.

Deze dag was onderverdeeld in een aantal PowerPoint presentaties, afgewisseld met skill stations waarin de nadruk lag op de SRABC (Safety, Read the accident, Airway, Breathing, Circulation), bekken stabilisatie en de rapid extracation met behulp van de dekenrol.

Tevens hadden we gedurende deze twee dagen de beschikking over de ambulance van de vrijwillige brandweer ("onze oude ambulance"). Zo was het voor ons mogelijk

om alle aanwezige cursisten kennis te laten maken met de aanwezige apparatuur om, indien mogelijk, tijdens een gezamenlijke inzet met deze ambulance te kunnen werken.

Het merendeel van de cursisten kenden we van vorig jaar die ook toen de lessen hadden bijgewoond.

Iedereen was weer zeer enthousiast, leergierig, en gemotiveerd. Vooral de afwisseling tussen theorie en praktijk sprak iedereen aan en op deze manier bleef een ieder gemotiveerd.

Tijdens deze twee dagen hebben we in overleg met het State Hospital een viertal verpleegkundigen geselecteerd voor de tweedaagse train-de-trainer cursus. Bij deze keuze hebben we in het bijzonder gelet op; enthousiasme, betrokkenheid (stellen ze vragen, doen ze goed mee), verpleegkundige- en vooral ambulance ervaring, zelfvertrouwen en didactische vaardigheden.

Zoals u in de bijgevoegde evaluaties kunt lezen (bijlage 5) is de opzet van deze cursus door een ieder zeer goed beoordeeld. Als enig kritiekpunt was dat misschien 1 dag niet voldoende was. Dit hebben we voor een groot deel kunnen weerleggen met het feit dat we na ons vertrek een viertal goed opgeleide collega trainers achterlaten die vanaf dat moment zelfstandig de workshops kunnen verzorgen.

Hoofdstuk 7. De basic provider Course vrijwillige brandweer Gobabis

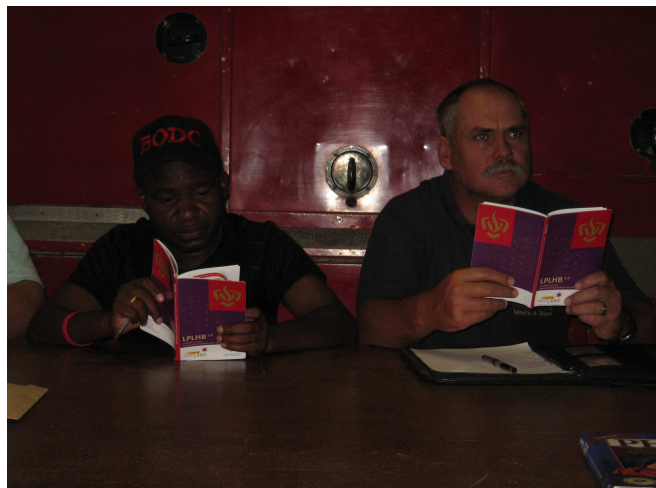
Zoals we ook bij het personeel van het State Hospital gedaan hadden, gaven we ook de basic providers course aan de leden van de vrijwillige brandweer. Hierdoor hebben dus alle ambulancegebruikers, van zowel het State Hospital evenals de brandweer, dezelfde basis cursus van ons gekregen.

Naast de workstations rapid extracation, patient assesment, en spinal protection hebben we nog intensief geoefend met het materiaal uit de ambulance o.a. brancard gebruik, automatische bloeddruk meter, spalken, schepbrancard.

Opvallend was wederom het enthousiasme en de betrokkenheid van alle brandweermannen bij deze dag. Dit was dan ook terug te vinden in de ingevulde evaluatieformulieren.

Tevens was er een paramedic, Dhr. Percy, uit Windhoek aanwezig die zich in de nabije toekomst in Gobabis gaat vestigen. Dhr. Percy beschikt over jarenlange ervaring als paramedic en is tevens ook instructeur. Wij hebben hem in principe bereid gevonden om, in nauw verleg met de brandweer commandant en Dr. Barnhard, eens per maand voor de brandweer van Gobabis een praktische paramedische training te geven.

Hoofdstuk 8. Train-de-trainer programma.

Eerste dag.

Start van de train-de-trainer cursus voor de vier cursisten.

We zijn met de stapsgewijze uitleg van de PowerPoint presentatie begonnen waarbij we bij iedere dia de nodige achtergrond informatie vertelden.

Gedurende de dag zijn de skill stations patient assesment, Cervicale wervel immobilisatie en rapid extractions nog eens grondig besproken, voorgedaan en geoefend, waarbij uitvoerig stil werd gestaan bij o.a. de indicaties en de contra-indicaties

Verder is het gebruik van de beamer en laptop gedemonstreerd. De lessen, zoals wij die gegeven hebben, staan op de laptop van de gemeente Gobabis en op cd-roms. Het is de bedoeling dat het State Hospital gebruik gaat maken van zowel de laptop als de beamer.

Aan het eind van de middag werden de vier cursisten naar huis gestuurd met een huiswerkopdracht. Er moest een les voorbereid worden, die ze de volgende ochtend voor ons en de groep moesten geven. De les mocht maximaal 30 minuten duren en moest bestaan uit een theoretisch- en een praktisch gedeelte.

De vier trainers aan het oefenen.

Tweede dag:

In het ochtendgedeelte hebben we een viertal presentaties gevolgd die door de cursisten uitgevoerd werden. Eerlijk gezegd waren we met stomheid geslagen over de uitermate goede kwaliteit van zowel de inhoud als de manier van presenteren. Iedereen had thuis zijn of haar les goed voorbereid door o.a. de PHTLS boeken van het ziekenhuis te gebruiken als naslagwerk.

Vanaf dat moment wisten we het zeker: Dit train-de-trainer programma wordt een succes. Na afloop van elke demonstratie volgde een uitgebreide evaluatie waarbij we vooral de groep onderling lieten spreken, want ten slotte moeten zij straks de lessen gaan geven.

Gedurende de twee dagen merkten we ook een grote onderlinge verbondenheid met elkaar, men stond open voor elkaar kritiek. Tussen de regels door werd de nodige dosis humor gebruikt en na ons vertrek willen ze zo snel mogelijk aan de slag om de rest van de collega's, met name in de afgelegen health clinics, les te gaan geven. Kortom; een enorme gedrevenheid onder de nieuwe trainers.

Na afloop van de tweede dag konden we met een voldaan gevoel aan iedereen het trainerscertificaat uitreiken.

Hoofdstuk 9 . Conclusie en aanbevelingen.

Na afloop van alle trainingen, gesprekken met veel betrokken mensen en onze eigen indrukken hebben we een aanbevelingsbrief opgesteld die bestemd is voor zowel de gemeente Gobabis, het State Hospital, en de privé-kliniek.

Deze brief bevat de volgende aanbevelingen:

1. **Maak de zuurstofflessen van de gemeentelijke ambulance gebruiksklaar** De ambulance kan vanaf dat moment volledig inzetbaar zijn voor het spoedvervoer. Het was voor de gemeente Gobabis niet mogelijk om de juiste reduceerventielen te krijgen. Dit probleem is opgelost doordat het Medische Centrum Leeuwarden die twee zogenaamde pin-index reduceerventielen beschikbaar heeft gesteld.

2. **Registratie van de gemeentelijke ambulance bij de verzekering.**

Om ambulance ritten te kunnen declareren bij de verzekering moet deze aan een aantal voorwaarden voldoen. De ambulance kan, wanneer deze geregistreerd is, ook het vervoer van patiënten verzorgen naar Windhoek. Nu vindt dit vervoer vaak plaats in de erg oncomfortabele ambulances van het State Hospital of wordt dit verzorgd door vliegtuigen.

De inkomsten die hiermee gehaald worden kunnen gaan dienen voor onderhoud en scholing!

3. **Intensieve samenwerking tussen het State Hospital en de gemeentelijke brandweer.**

Bij iedere uitruk van de gemeentelijke ambulance, zou deze naast een brandweerman, ook bemand moeten worden door een verpleegkundige van het State Hospital. Tot op heden wordt de gemeentelijke ambulance alleen bemand door leden van de vrijwillige brandweer. Hoewel deze mensen zeer enthousiast zijn en van ons een aantal spoedeisende hulp cursussen hebben gekregen, is er een overduidelijke meerwaarde aanwezig om een ervaren verpleegkundige mee te nemen. Dit verhoogt de overlevingskansen van de patiënten aanzienlijk.

4. Gezamenlijke trainingen.

Volgend jaar willen we starten met gezamenlijke trainingen van de brandweer en het personeel van het State Hospital. We denken hierbij aan de SAVER cursus (Systematic Approach Emergency Rescue). Dit is een intensieve driedaagse cursus waarbij op een systematische manier een ongevalscenario wordt doorlopen. De kracht van deze methodiek zit in de intensieve multidisciplinaire training zodat eenmaal ter plaatse zeer vlot en efficiënt gewerkt kan worden.

Slotwoord.

Eenmaal thuis kunnen we met volle tevredenheid stellen dat het opzetten van de train-de-trainer cursus zeer succesvol geweest is. Waar het ons vorig jaar allemaal tegenzat, ging het dit jaar voortreffelijk. Hoe dat komt? Misschien hebben we vorig jaar onze doelen te hoog gesteld, onbekendheid met het systeem waarin we moesten werken, en geen persoonlijke relatie met de betrokken mensen. Achteraf gezien diende het eerste bezoek hoofdzakelijk als inventarisatie. Door gesprekken te voeren met alle betrokken instanties en personen kregen wij een goed beeld van de paramedische zorg. Mede hierdoor konden wij ons het afgelopen jaar goed voorbereiden op het tweede bezoek.

Op 13 maart j.l hebben wij een viertal zeer betrokken en enthousiaste verpleegkundigen, een huisarts en een collega paramedic achtergelaten in Gobabis waarin wij het volste vertrouwen hebben dat ze de PHTLS gedachte kunnen overbrengen aan hun collega's. In Nederland dienen wij als back-up voor deze collega's, via e-mail houden we contact en kunnen ze vragen stellen etc.

Betekent dit nu het einde van "ons" project? Nee, zeker niet.

Een week later kregen wij via de mail een bericht dat er een zwaar ongeval was geweest in Gobabis waarbij jammer genoeg een aantal dodelijke slachtoffers waren gevallen. In deze hectische situatie werd de ambulancebemanning vooral tegengewerkt door de lokale politie die niet bekend was met het PHTLS systeem. Hierdoor

merk je dus dat de zwakste schakel de sterkte van de ketting bepaald. (Bijlage 10)

Volgend jaar willen we dus naast het verder opleiden van de trainers, en het starten van multidisciplinaire oefeningen, de lokale politie introduceren in de PHTLS doctrine.

Tot slot willen wij alle betrokken instanties, personen die direct en indirect betrokken zijn geweest bij dit ambulanceproject, hartelijk danken voor hun medewerking, steun en vertrouwen.

Baaie dankie. (Hartelijk bedankt in het Zuid- Afrikaans)

Overzicht Bijlagen:

- Bijlage 1: Voorbeeldbrief sponsors
- Bijlage 2: Lesprogramma
- Bijlage 3: Certificaten
- Bijlage 4: Brief aan betrokkenen in Gobabis
- Bijlage 5: Evaluation sheets basic course
- Bijlage 6: Instructors activity form
- Bijlage 7: Deelnemers Basic Course state Hospital
- Bijlage 8: Inge vulde evaluaties basic course
- Bijlage 9: Inge vulde evaluaties train-de-trainer course
- Bijlage 10: E-mail brandweer Gobabis
- Bijlage 11: Brief Hoofd Brandweer Gobabis
- Bijlage 12: E-mail Dr. Ikandi

Bijlage 1

RICAS
t.a.v. Dhr. G. Kranendonk
Duitslanddreef 29
8465 SP OUDEHASKE

Datum: 31 oktober 2006

Betreft: Sponsering Kijlstra ambulance Gobabis, Namibië

Geachte heer Kranendonk,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende:

Vorig jaar heeft de directie van Kijlstra ambulancegroep Fryslân besloten om in het kader van haar 75 jarig jubileum een ambulance te schenken aan de gemeente Smallingerland met als doel deze te gebruiken voor haar zustergemeente in Gobabis, Namibië.

Om deze ambulance zo goed mogelijk te introduceren bij de lokale gebruikers hebben wij een aanvullend trainingsprogramma geschreven. Mede dankzij donaties van o.a. de gemeente Smallingerland, diverse leveranciers van medische apparatuur, onze directie en eigen tijd vertrokken we in april 2006 twee weken naar Gobabis om diverse lessen te verzorgen aan de verschillende plaatselijke ambulancemedewerkers.

In het bijgevoegde rapport kunt u o.a. lezen dat het noodzakelijk is om de gemeentelijke ambulancedienst van Gobabis in de toekomst structureel te ondersteunen, met name op het gebied van opleiding en training.

Dit is nog eens extra duidelijk geworden toen tijdens een werkbezoek van een viertal functionarissen van de gemeente Gobabis bij onze ambulancedienst in september j.l. de dringende vraag gesteld is om begin volgend jaar opnieuw trainingen te gaan verzorgen.

De gemeente Gobabis heeft evenals Kijlstra Ambulancegroep Fryslân een bijdrage toegezegd om het trainingsprogramma van 2007 te kunnen realiseren.

Ondanks bovenstaande fondsen is de begroting nog niet dekkend en zijn wij op zoek naar meerdere enthousiaste sponsors.

Daarom is onze concrete vraag aan uw organisatie is dan ook de volgende:

Kan "RICAS" een financiële bijdrage leveren om dit ontwikkelingsproject te ondersteunen?"

Wij hopen op een spoedige reactie en danken u alvast hartelijk voor de genomen moeite.

Met vriendelijke groet,

Bowe Bottinga & Jillard Faber, ambulanceverpleegkundigen Kijlstra Ambulancegroep Fryslân
p/a De Hoge Bomen 30
9203 NE Drachten
tlo@kijlstra.nl

Bijlage 2

PHTLS PROVIDER COURSE State hospital Gobabis

Datum: Thursday march, 1 and march 2.

PHTLS PROVIDER COURSE

TIME	LECTURE-/SKILL-PART	WHERE	WHO
07.30	BUILDING OPEN		
07.50-08.00	Introductions	Lectureroom	Everybody
08.00-08.30	Course purpose	Lectureroom	Everybody
08.30-09.15	Kinematics of trauma	Lectureroom	Everybody
09.15-09.45	Assesment and management	Lectureroom	Everybody
09.45-10.00	BREAK	LOUNGE	
10.00-11.00	Practice assesment		
11.00-11.30	Airway management and ventilation	Lectureroom	Everybody
11.30-12.00	practice airway management		
12.00-13.00	LUNCH	LOUNGE	
(12.50-12.55	Instructorsmeeting)	lecture room	Instructor
13.00-13.45	Shock and fluid resuscitation	Lectureroom	Everybody
13.45-14.15	Spinal trauma	Lectureroom	Everybody
14.15-14.30	Demo rapid extrication (2 pers.)	Outside	Everybody
14.30-16.00	SKILL STATIONS: - airway management - patient assessment	- spinal immobilization - rapid extrication (2 pers.)(out	
16.00-16.30	Thermal trauma		
16.30-16.45	Golden principles and evaluation		

This is To

Acknowledge That

Date of birth

**Has successfully completed the PHTLS Provider Course
at Gobabis, Namibia in march 2007**

Sponsored by Kijlstra Ambulance Service, The Netherlands

Candidate

**Mr. B. Bottinga,
PHTLS instructor**

**Mr. J. Faber,
PHTLS instructor**

The Kijlstra logo is located in the bottom right corner of the certificate. It features a stylized graphic of a red and blue shield with a white swoosh, positioned above the word "Kijlstra" in a bold, blue, sans-serif font. A thin black line extends from the bottom of the shield graphic.

This certifies that

.....

Having successfully completed the
Train the trainer course

*As developed and taught by
Bowe Bottinga & Jillard Faber,
Paramedics of Kijlstra ambulance service
Drachten, the Netherlands.*

Is hereby awarded the title of
E.M.T. Instructor

*Given at Gobabis, Namibia on the
5 & 6 of March 2007*

.....

Signature student

.....

Signature Instructor
Bowe Bottinga

.....

Signature Instructor
Jillard Faber

Bijlage 4

Mrs. Tiana Matjila
Municipality of Gobabis
PO BOX 33
Gobabis, Namibie

Date: 27th November 2007

Subject: report transfer Dutch ambulance

Dear Mrs. Matjila,

Hereby we are sending you the English version of the report we made after we were visiting Gobabis last March.

During our stay in Gobabis last march we had a hudge respons from the state hospital and the fire department to come again for further training. We are proud to say that we will return to Gobabis on the 27th of February 2007 to start a fourteen days paramedic training program.

Thanks to Dutch local sponsors, our own ambulance service, and the municipality of Smallerland we raised almost enough money for our flights, except for meals and accommodations.

Therefore we ask the municipality of Gobabis to provide us with meals and accommodations for instants at Goba Goba lodge or something similar.

We have confidence in a positive answer and hoop to hear from you as soon as possible.

Your sincerely,

Bowe Bottinga and Jillard Faber paramedic instructors Kijlstra ambulance service
Drachten

e-mail: tlo@kijlstra.nl

Drachten, the Netherlands, 10th of January

Dear Dr. Nel,

We are the two Dutch paramedics who were in Gobabis last year to hand over the ambulance to the municipality of Gobabis.

During our stay we gave also some paramedic training to the nurses of the state hospital as well to the volunteers of the Fire Brigade.

Back in Holland we raised enough money to come to Gobabis again in February 2007 to start a paramedic train the trainer program for the fire brigade and for the state hospital

We arrive at the 27 th of February and stay for two weeks in Gobabis to train both groups.

Our first goal is to look for a capable trainer who is willing to train the fire brigade volunteers for at least four times a year.

Therefore we would like to ask to you if Dr. Nel our one of his colleagues is willing to become a medical trainer for the training program as listed above.

To become a PHTLS trainer it is important to follow the two day provider course and also the following train the trainer program (one day)

Our PHTLS (Pre Hospital Trauma Life Support) provider course will start at Saturday third of march at 08.30hours at the fire station, and again the 10th of march.

If we have arrived in Gobabis we will contact you as soon as possible to select a date for the one day train the trainer program.

If you have any questions you can always contact us by mail:

b.bottinga@wanadoo.nl or tlo@kijlstra.nl

Best regards,

Bowe Bottinga and Jillard Faber. Paramedics Kijlstra ambulance service

Dear Dr. Igandi,

We are the two paramedics who were in Gobabis last year to train some of the nurses and ambulancedrivers of the state hospital.

On the 27th of February we arrive again in Gobabis to give further medical training and to set up a train the trainer program.

Therefore we would like to make some arrangements on forehand:

1:

We will visit you on the 27th of February at 14.00 hours at your office in the state hospital.

2:

Select two groups of 10 nurses/drivers who can read and speak good English, are enthusiastic, have proper medical knowledge.

3:

On march 1th we train the first group of 10 people. On mach 2th we train the second group of 10 people.

4:

We would like to train at the old state hospital on the 1th and 2th of march. To use the beamer and lap-top we need an extension cord.

5:

On Monday the 5th and thuesday the 6th of march we have a train-the trainer course.

Please select 3 nurses who are able to become a trainer for the rest of your staf.

Of course these three nurses must had the training on the 1th and 2th of march.

It's the state hospital responsibility to select the best people for the train- the trainer course.

The train the trainer course is a combination with volunteers from the local fire brigade.

Bijlage 5

PHTLS Gobabis, Namibia Provider Course, Basic

Evaluation sheet PHTLS providers course.

Your appreciation.....1 = bad
2 = not so bad
3 = averidge
4 = more than averidge
5 = good

Lectures:

1. kinematics of trauma.....1.....2.....3.....4.....5
2. Assesment and management.....1.....2.....3.....4.....5
3. Airway management and ventilation.....1.....2.....3.....4.....5
4. Shock and fluid resuscitation.....1.....2.....3.....4.....5
5. Spinal trauma.....1.....2.....3.....4.....5
6. Thermal trauma.....1.....2.....3.....4.....5
7. Golden principles.....1.....2.....3.....4.....5

8. Skill stations

- Skill station assessment and management.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station airway management1.....2.....3.....4.....5
- Skill station demo rapid extrication.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station spinal immobilization.....1.....2.....3.....4.....5

9. What number would you give for the course? 10 = exelent

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Any remarks:

.....

.....

.....

.....

Bijlage 6

PHTLS Nederland,
Instructors Course, Basic
Kijlstra Ambulance service Holland

Schedule activity form

Time frame 90 days	
Status(Y or N)	Activity
	Identify date, site,
	Identify maximum students,
	Secure lecture room, and skills stations
	Reserve audiovisual equipment
	Draft brochure and mailing list
	Identify skill station equipment
	Process and notify students
	Students must receive PHTLS book
	Identify Lectures
	Contact chief fire brigade and director state hospital
Time frame 30 days	
	Order disposable supplies
	Reconfirm equipment arrangements
	Mail final material to students
	Start reading slides and practice theory and skills.
Time frame 1 week before course	
	Prepare student rotation groups (if necessary)
	Prepare name tags
	Reconfirm refreshments and lunch
	Prepare certificates
Time frame, 1 day before course	
	Ensure that rooms are set up
	Check all equipment
Time frame, during the course	
	Check rooms
	Collect slides
	Collect evaluations
Time frame, after the course	
	Clean and return equipment
	Return slides
	Write thank you letters
	Contact Kijlstra ambulance service tlo@kijlstra.nl De hoge bomen 30 9203 NE DRACHTEN, HOLLAND

**PARTICIPANTS ATTENDING FIRST AID TRAINING
OMAHEKE REGIONAL OFFICE
GOBABIS
DATE: 01 – 02 MARCH 2007.**

	NAME:	DATE OF BIRTH:
1.	E.H. PUTURI	-24.11.69
2.	F.J. PUTURI	-14.10.67
3.	S.N. NAKALE	-16.08.85
4.	L.SHIINDA	-22.08.83
5.	B.KANGOOTUI	-30.06.55
6.	J.KAMBATO	-31.03.55
7.	T.T.NGUEUMENGA	-04.11.58
8.	E.U.KAZONGOMINJA	-10.10.67
9.	E.K.VEL	-25.07.54
10.	S.K.SWARTZ	-15.06.61
11.	R.IZAKS	-22.07.61
12.	H.SHIKWAMBI	-20.06.77
13.	J.KANANGUIZI	-24.11.74
1.	B.M.KAMBATUKU	-10.05.67
2.	C.B. MWILU	-01.10.82
3.	K.K. MOIKAPARI	-04.05.69
4.	S.MUSEKIWA	-19.05.79
5.	A.CHINYAMA	-19.03.74
6.	S.B. KONJORE	-31.05.80
7.	E.K. KAHUURE	-03.05.68
8.	H. KAIHIVA	-11.07.66

Bijlage 8

Skill station spinal immobilization.....1.....6.....

Any remarks:

THE TRAINING WAS VERY GOOD AND
WE NEED MORE TRAINING AGAIN

Any remarks:

The work shop was quite interesting and encouraging.
I just want to ask for more training on trauma
life support in order to have all the necessary
knowledge on the management. otherwise I enjoyed
the whole lessons.

Any remarks:

Very good lesson it was eyes
openess. Police to be included
in training as other staff member
like the enrolled nurses as recommended
+ the clinics staff from outside
or peripheral clinics

Any remarks:

VERY HAPPY WITH THE OVERALL PRESENTATION
OF THE SHORT COURSE AND HAS LEARN A
LOT. LOOKING FORWARD FOR MORE COURSES

Any remarks:

Can we have more
of this.

Any remarks:

Very good

Any remarks:

- We need more of this workshop
on yearly basis so that we can
refresh our mind.
- We want to go to Holland and
do more extensive practice for ³12 months

Any remarks:

The workshop was very useful but short. Needed
in detail for future. Lectures well done.
Need more training and assistance with
instruments.

Any remarks:

The workshop was very fruitful and
I wish we all can attend this.
The trainers know what they are
teaching us.

Any remarks:

To have more practice and equipments
plz.

Any remarks:

WE NEED MORE PRACTICAL
TIME.
IT WAS VERY EXCELLENT.

Any remarks:

Come back again please

Bijlage

Evaluation sheet PHTLS providers course.

Your appreciation.....1 = bad
2 = not so bad
3 = average
4 = more than average
5 = good

train the trainer.
5th & 6th March.

Lectures:

1. Kinematics of trauma.....1.....2.....3.....4.....(5)
2. Assessment and management.....1.....2.....3.....4.....(5)
3. Airway management and ventilation.....1.....2.....3.....4.....(5)
4. Shock and fluid resuscitation.....1.....2.....3.....4.....5
5. Spinal trauma.....1.....2.....3.....4.....(5)
6. ~~Thermal trauma~~ *teaching skills*.....1.....2.....3.....4.....(5)
7. Golden principles.....1.....2.....3.....4.....(5)

9. Skill stations

- Skill station assessment and management.....1.....2.....3.....4.....(5)
- Skill station airway management1.....2.....3.....4.....(5)
- Skill station demo rapid extrication.....1.....2.....3.....4.....(5)
- Skill station spinal immobilization.....1.....2.....3.....4.....(5)

Any remarks:

It was really educative, I love it!

*I might need more extensive training
on training of trainees coz I would
love or like to become an instructor
of PHTLS in Namibia*

Evaluation sheet PHTLS providers course. *Train the Trainer course*

Your appreciation..... 1 = bad
2 = not so bad
3 = average
4 = more than average
5 = good

J & 6th March

Lectures:

1. kinematics of trauma..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
2. Assessment and management..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
3. Airway management and ventilation..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
4. Shock and fluid resuscitation..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
5. Spinal trauma..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
6. ~~Thermal trauma~~ *teaching skills*..... 1..... 2..... 3..... (4)..... 5
7. Golden principles..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)

9. Skill stations

- Skill station assessment and management..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
- Skill station airway management 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
- Skill station demo rapid extrication..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)
- Skill station spinal immobilization..... 1..... 2..... 3..... 4..... (5)

Any remarks: *The course is good, time is short.
Skill are very excellent presented.
Teachers are very eager & willing to teach.*

Evaluation sheet PHTLS providers course.

train the trainer course

Your appreciation.....1 = bad
2 = not so bad
3 = average
4 = more than average
5 = good

5th & 6th march

Lectures:

1. kinematics of trauma.....1.....2.....3.....4.....5
2. Assessment and management.....1.....2.....3.....4.....5
3. Airway management and ventilation.....1.....2.....3.....4.....5
4. Shock and fluid resuscitation.....1.....2.....3.....4.....5
5. Spinal trauma.....1.....2.....3.....4.....5
6. Thermal trauma.....1.....2.....3.....4.....5
7. Golden principles.....1.....2.....3.....4.....5

9. Skill stations

- Skill station assessment and management.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station airway management.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station demo rapid extrication.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station spinal immobilization.....1.....2.....3.....4.....5

Any remarks:

*More resources, more support
Goal assurance.*

Evaluation sheet PHTLS providers course. *train the trainer course.*

Your appreciation.....1 = bad
2 = not so bad
3 = average
4 = more than average
5 = good

5th & 6th MARCH

Lectures:

1. kinematics of trauma.....1.....2.....3.....4.....5
2. Assessment and management.....1.....2.....3.....4.....5
3. Airway management and ventilation.....1.....2.....3.....4.....5
4. Shock and fluid resuscitation.....1.....2.....3.....4.....5
5. Spinal trauma.....1.....2.....3.....4.....5
6. Thermal trauma *teaching skills*.....1.....2.....3.....4.....5
7. Golden principles.....1.....2.....3.....4.....5

9. Skill stations

- Skill station assessment and management.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station airway management1.....2.....3.....4.....5
- Skill station demo rapid extrication.....1.....2.....3.....4.....5
- Skill station spinal immobilization.....1.....2.....3.....4.....5

Any remarks: *very good training*

Bijlage 10

Van: Esterhuyse, Basie, Edward [mailto:EsterhuyseE@telecom.na]

> **Verzonden:** vrijdag 23 maart 2007 8:58

> **Aan:** Bowe Bottinga en Jillard Faber

> **Onderwerp:** Berig uit Gobabis

> Here,

> Ons het Woensdag aand so 20:40 'n oproep gekry van 'n ongeluk by Epako se afdraai. Met ons aankoms het ons gesien dat 'n Isuzu double cab bakkie voor 'n vrag motor in gery het en die vragmotor die bakkie eers gestamp het en toe bo-oor hom gery het. Daar was 5 persone in die bakkie waarvan een man blank was en een swart vrou en drie swart mans. Die blanke man wat die bestuurder was is opslag dood en die ander 4 persone het ons lewend by die hospitaal gebring met die polisie se hulp. Die vrou en een man was na Windoek gevat vir verdere behandeling. Ons verneem dat die vrou toe wel gesterf het. Ons het net 'n probleem gehad met die polisie wat nie vir die brandweer ordentlik kans wou gee om die mense eers te behandel na aanlyding van die training wat ons ontvang het nie. Hulle wou net die mense uit die wrak sleep en hospitaal toe neem sonder die nodige nek stutte en spalke vir gebreekte bene. Hulle se dit is die dokter se plig om te kyk waar die mense seer gekry het en nie die brandweer nie.

> Dan het ons ook 'n probleem gehad met omstanders wat nie deur die polisie beheer kon word nie wat dit vir ons moeilik gemaak het om ons werk na wense te doen.

> Ek sluit fotos in van die ongeluk, dit sal maar 'n paar e-mails wees.

> Groete en ons praat weer.

> <> <>

> **Basie Esterhuyse**

> **Network Provision and Assurance / NON: Outstations**

> **Supervisor**

> **Gobabis**

>

> **Tel: (+264 62) 562241**

> **Fax: (+264 62) 562276**

> **Cell: (+264 81) 1248394**

> **E-Mail: esterhue@telecom.na <<mailto:esterhue@telecom.na>>**

> **Website: www.telecom.na <<http://www.telecom.na>>**

Bijlage 11.

Van: Sidonio [mailto:leziria@mweb.com.na]
Verzonden: donderdag 10 mei 2007 19:55
Aan: Jillard Faber
Onderwerp: Re: Groeten uit mooi Namibia

Hallo Jillard.

Hier in Namibia gaan dit altyd goed. Ek hoop dit gaan met julle ook goed. Die somer is darm nou naby. Ek het nou eers besef dat ek werklik die brandweer hoof is. Ek het al een oefening met Percy gehad. Die dokter Barnard praat met my baie oor die prograam wat ek en hy wil gebruik. Ek is nou net besig om die brandweer kant te oefen en reg te maak vir die winter. In Epako is baie huis (plakkers) brande want dis koud en dan maak hulle vuur in die huise. Die veld brande begin ook nou.

Oom Klaar was nie weer by die brandweer gewees na 1 April nie. Hy besoek my by die werk en bring bietjies al die ou dokumente soos hy dit kry. Ek sal julle graag hier wil weer wil hê dat ons die beste opleiding kan kry. Dit wat julle vir ons geleer het moet veel meer met prakties geoefen word. Ons kan darm nou al mense help wat altyd nog n probleem was. Ek wil net hê jy moet vir almal wat met die ambulans se geskenk te doen het weer **baie baie baie** dankie sê en dankie sê dat hul julle kon kom om ons te kan leer op die beste en mooiste ambulans in Namibia. VIVA DRACHTEN

Ek sal graag een eksemplaar wil hê van jul raport in Namibia. Jy kan dit na die adres stuur.

Municipality of Gobabis

Chief Fire Brigade

PO Box 33

Gobabis

Namibia

Stuur groete aan Bowe en alle bekendes

Sidonio Alfaiate en Brandweer manne

Hi Jillard,

Thanks for coming back to me! The team of the train the trainers programme are doing fine. They have already started giving demonstrations to the rest of the staff on basic resuscitations skills. Currently they don't have anything major but will keep you informed.

The Contacts for some of the Nurses are:

1) Mrs Evelyn K Kahuure,

Cell: 264-0813091382

Email: ekatondua@yahoo.com

P.O.Box 1499,

GOBABIS

NAMIBIA.

2) Mrs. Jacky Nguasena,

Cell 264- 0812583321

Kind Regards,

Dr. Ikandi S.K.

Original Message -----

From: [Jillard Faber](#)

To: ikandi@iway.na

Sent: Monday, May 14, 2007 6:56 PM

Subject: ambulance training

Drachten: 13th may 2007

Subject: train-the-trainer program

Dear Dr. Ikandi,

We are the two Dutch paramedics from Drachten/Holland who gave a train the trainer program to four enthusiastic nurses of the state hospital last march.

A couple months later, we are very curious to know how the train the trainer program is running and if there are any problems.

Can you also give us the e-mail address or fax number of one of the trainer/nurses, so we can also stay in contact with them?.

Thank you very much for your information.

Your sincerely

Mr. B. Bottinga and Mr. J Faber

tlo@kijlstra.nl